

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1931 kl. 11.30 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 22 april 1927 (nr 115) om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

Genom en den 23 januari 1931 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 37, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande dels av kyrkomötets vid propositionen fogade skrivelse den 31 oktober 1929, nr 20, dels ock av ett jämväl bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 januari 1931, föreslagit riksdagen att för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av lagen den 22 april 1927 (nr 115) om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

Häri genom förordnas, att lagen den 22 april 1927 om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön, skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Å innehavare — — — — av kyrkofonden.

Vad nu är stadgat med avseende å pensionsavgift skall äga motsvarande tillämpning i fråga om årsavgift till kassan enligt reglementet den 6 november 1874 med däri senare vidtagna ändringar.

De närmare föreskrifterna angående avgifternas inbetalning till kassan meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer.

Gällande bestämmelser.

I samband med upphävandet av den s. k. nådårsrätten för stärbhus efter präst genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 17 december 1926 infördes vissa ändrade bestämmelser rörande pensionering av änka och minderåriga barn efter präst. Därvid ersattes reglementet för prästerskapets änke- och pupill-

kassa den 6 november 1874 med däri senare gjorda ändringar av ett förnyat reglemente för kassan den 17 december 1926. Enligt det äldre reglementet skulle delägare i kassan som regel intill sin död erlægga en årsavgift med två procent av sin lön. Enligt det förnyade reglementet åter har delägare i kassan, utöver en avgift som motsvarar den nämnda årsavgiften och som ingår i den s. k. tillskotts-fonden, att gälda ett belopp, i allmänhet uppgående till $1\frac{1}{2}$ procent av lönen, för vinnande av delaktighet i den nyinrättade försäkringsfonden, varur en ytterligare pension till änka eller minderåriga barn utgår. Pensionsavgifterna enligt det nya reglementet utgå endast till fyllda 75 år eller utträde ur kassan. Det nya reglementet skall som regel äga tillämpning på var och en, som inträtt i kassan den 1 november 1926 eller senare, under det att för dem, som tidigare inträtt i kassan, det äldre reglementet i allmänhet fortfarande skall äga tillämpning. Sådan delägare i kassan har dock, därest han före den 1 januari 1929 anmält sig vilja vinna delaktighet i kassans försäkringsfond, haft möjlighet att under vissa villkor och mot erläggande av den ökade pensionsavgiften bereda efterlevande änka och minderåriga barn pension ur nämnda fond, varjämte delaktighet i försäkringsfonden för äldre delägare kan vinnas på grund av befordran.

Den genom de nya bestämmelserna ökade pensionsavgiften bekostas emellertid, såvitt angår i tjänst varande delägare i kassan, icke av delägarna själva utan utgår — enligt författningar, som jämväl utfärdats den 17 december 1926 — i form av ett lönetillägg, som erlägges för ordinarie präst i samma ordning som lönen i övrigt, d. v. s. antingen genom församlingsavgifter eller ur kyrkofonden, och för extra ordinarie präst ur kyrkofonden. Innehavare av prästerlig emeritilön erhöi däremot, enligt de ursprungliga bestämmelserna, icke något motsvarande lönetillägg.

För undanröjande av den obillighet, som ansåges ligga däri, att präst, som före fyllda 75 år blivit innehavare av emeritilön, enligt de nya bestämmelserna bleve nödsakad att intill fyllda 75 år själv betala pensionsavgiften till försäkringsfonden, under det att han under sin tjänstetid erhållit ett häremot svarande lönetillägg, antogs av kyrkomötet och riksdagen och utfärdades av Kungl. Maj:t den 22 april 1927 ovannämnda lag, varigenom förordnades, att å innehavare av prästerlig emeritilön belöpande pensionsavgift till prästerskapets änke- och pupillkassas försäkringsfond skulle gäldas av kyrkofonden.

1929 års kyrkomöte har nu för sin del, i anledning av väckt motion, beslutat sådan utvidgning av nämnda lag, att vad däri stadgats med avseende å pensionsavgift till försäkringsfonden skall äga motsvarande tillämpning i fråga om årsavgift till kassan enligt reglementet den 6 november 1874 med däri senare vidtagna ändringar. Angående de närmare skälen härför får utskottet hänvisa till kyrkomötets ovannämnda skrivelse.

Över skrivelsen hava utlåtanden avgivits av samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium samt direktionen för prästerskapets änke- och pupillkassa. Därefter hava kammarkollegiet och statskontoret den 30 oktober 1930 avgivit gemensamt yttrande i ärendet.

Propositionen.

Domkapitlen och Stockholms stads konsistorium hava samtliga tillstyrkt antagande av förslaget. Direktionen för prästerskapets änke- och pupillkassa har förklarat, att från kassans sida någon anledning till erinran mot den ifrågasatta lagändringen icke förefinnes. Yttrandet av kammarkollegium och statskontoret finnes intaget i propositionen.

Vid ärendets anmälan i statsrådet anförde chefen för ecklesiastikdepartementet bland annat:

Då statstjänstemän i allmänhet upphöra att erlägga avgifter till änke- och pupillpensionering i och med inträdet i pensionsåldern, synes mig billigt, att även prästerliga emeriti befrias från utgifter för sådant ändamål. Emellertid komma icke ens med den föreslagna lagändringen alla emeriti att bliva delaktiga av den föreslagna förmånen. I den mån präster, vilkas avgifter till kassans tillskottsfond grundas icke på 1874 års utan på 1926 års reglemente, undfå emeritilön, falla dessa utanför det föreslagna stadgandet. Det hade visserligen varit tillfredsställande, om redan nu ett lagförslag kunnat framläggas, som inbegripit även sistberörda emeriti. Då emellertid det nu föreliggande förslaget syftar till att avhjälpa de missförhållanden på ifrågavarande område, som för närvarande äro mest kännbara, torde förslagets ofullständighet icke få tagas till intäkt för hela frågans uppskjutande, detta så mycket mindre som det är angeläget, att de emeriti, varom i lagförslaget är fråga, snarast möjligt befrias från erläggandet av avgifter.

För åstadkommande av fullständig lagstiftning på ifrågavarande område torde böra utarbetas och i sinom tid för riksdagen och kyrkomötet framläggas förslag till ny lag om gäldande ur kyrkofonden av pensionsavgifter, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön. I sammanhang med denna fråga lärer ävenledes böra tagas under övervägande utarbetande av bestämmelser därom, att å biskop, som åtnjuter emeritilön, belöpande avgifter till ifrågavarande kassa må gäldas ur biskopslöneregleringsfonden.

Utskottet. Utskottet har vid behandling av ärendet icke funnit anledning till erinran mot det framlagda förslaget, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 24 februari 1931.

På första lagutskottets vägnar:

G. A. BJÖRKMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Klefbeck*, *Larson* i *Lerdala*, *Anderson* i *Hägelåkra*, *Bissmark*, *Wagnsson**, *Julin** och *Nordborg*;

från andra kammaren: herrar *Björkman*, *Lindley*, *Olsson* i *Rimforsa**, *Johanson* i *Brånalt* och *Sjögren*, fru *Östlund*, fröken *Wellin** samt herr *Grapenson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.